

Monumentnummer*: 518919

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 09 oktober 2001
Kadaster deel/nr 82788/46

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Esbeek Hilvarenbeek Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
Esbeek

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Hilvarenbeek L 1122

Omschrijving**

Inleiding.

BOSWACHERSHUIS uit 1905 op het landgoed "De Oranjabond" in Esbeek. Het ontwerp is van de Hilvarenbeekse architect A. Verhoeven. Het huis is gebouwd door de Oranjabond van Orde. Dit was een ontginningsmaatschappij die in 1893 in Utrecht werd opgericht. Als doelstelling had de bond: de werkgelegenheid en de trek naar het platteland te bevorderen, om zodoende een aantal misstanden, armoede etc. uit de weg te ruimen en zo de socialisten de wind uit de zeilen te nemen. In 1903 kocht de bond ruim 400 ha. op de Rovertse Heide. Men kreeg toestemming om te ontginnen, dit werk werd uitgevoerd door de Heidemaatschappij. Het landgoed ligt midden tussen landgoederen Gorp en Rovert en de Utrecht. Het huis lag oorspronkelijk aan de tramlijn naar België.

Het huis is gebouwd op de plaats van de afgebrande boerderij 't Zand. De oude bomen in de naaste omgeving van het huis wijzen hier nog naar. Oorspronkelijk had het een andere indeling, met onder andere een ossenstal, bergplaats voor gereedschappen en wagenhuis. De stal en wagenhuis zijn bij het woonhuis getrokken.

Omschrijving.

Het eenlaagse huis heeft een L-vormige plattegrond. Het heeft twee haaks op elkaar staande zadeldaken met overstek en houten windveren gedekt met muldenpannen. Het woonhuis met stal is lang 15.25, het woonhuis heeft een diepte van 9.15 en de stal van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

8.50 meter. Tussen het oude woon- en bedrijfsgedeelte zit een sprong in de voorgevel.

Het opgaande werk bestaat uit handgevormde rode baksteen gemetseld in kruisverband, voorzien van een zwarte cementen plint. Boven het woongedeelte een gemetselde topgevel waarin een tegeltableau met de naam van de ontginningsmaatschappij "Oranjabond van Orde".

In het woongedeelte draai-vensters onder met luiken met acht- of tienruits bovenlichten. In het bedrijfsgedeelte kloostervensters met onderluiken en vierruits bovenlichten. De topgevel van het woonhuis is niet authentiek. Oorspronkelijk was hier een chalet-achtige bekroning met makelaar en windveren.

Waardering.

Het boswachtershuis is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling van de landbouw in Nederland, in het bijzonder de grootschalige ontginning van woeste gronden in de 20ste eeuw en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de dienstwoning.

Architectuurhistorisch is het pand van belang vanwege de aan de landschappelijke omgeving aangepaste sobere ornamentiek. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van het exterieur.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Boswachterswoning